

Левченко Т.Г.
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та політології
Університет державної фіскальної служби України

ФІЛОСОФСЬКА РЕФЛЕКСІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

Формування української нації, започатковане в добу модерну, актуалізувало проблеми політичної, економічної та соціальної консолідації народу. Цей процес нерозривно пов'язаний із відродженням та реформуванням духовності нації, її національної самосвідомості. Важливу роль в цих процесах, на наш погляд, відіграє філософія, що часто виступає ціннісно-світоглядною основою суспільних трансформацій. Філософська думка є виразником особливостей національного характеру і світосприйняття українців, їхніх суперечливих одвічних прагнень до щастя, самоусвідомлення та ціннісних орієнтацій.

Складовими українського національного характеру стали схильність до моральних настанов і життєвого повчання, людиноцентризм та кордоцентризм. Споконвічним було бажання отримати волю. Життя українців завжди було насичене емоціями, подіями, переживаннями, боротьбою за свої прагнення та інтереси. Водночас ця боротьба мала метафізичний, ірраціональний, трансцендентний виміри, що зумовлювалося специфікою українського національного характеру.

Визначальною рисою української ментальності є її дихотомічний характер. Наші предки сприймали життя як важке випробування, сповнене безперервної боротьби за існування. Звідси терплячість і стійкість українців, але разом з тим, і душевна імпульсивність, емоційність, ліричність, жертвенність. Народу вдалося всупереч всьому зберегти доброту і щедрість, героїство і мужність, релігійність і освіченість. З іншого боку, онтологічний вимір українського характеру позначений елементами жорстокості, залишками рабської психології, якоїсь особливої, важкозрозумілої субстанції, що заважає остаточному ціннісно-світоглядному та цивілізаційному вибору.

Українці намагаються відкинути негативне минуле, але разом з тим не можуть визначитися із шляхами розбудови гідного майбутнього. Рухові до Європи заважає азійський спосіб мислення, що відкидає європейські цінності, лібералізм та вільну творчість як головні рушійні сили людської цивілізації.

Інтеграція до світового співтовариства вимагає від українців поєднання загальнолюдських цінностей із національними, державними та соціальними пріоритетами. Необхідно відмовитися від старих національних стереотипів і фобій, що є запорукою приєднання до основних цивілізаційних процесів. Водночас цей рух повинен носити гуманний характер і не породжувати нових антагонізмів. Великі потрясіння, що пережило українське суспільство упродовж останніх років, висока ціна, заплачена за прагнення людей змінити свою країну, вимагають вибудувати нову архітектуру взаємовідносин життєоблаштування вітчизняного соціуму. Шлях насильства, варварські форми колоніальної експансії повинні відійти в минуле. А в майбутньому – діалог цивілізацій, обмін культурними надбаннями й інформацією, інтеграція, яка повинна бути закладена в структуру вітчизняного соціального організму. Не зіткнення і протилежності, а збалансування елементів багатогранності. Об'єднання українців необхідне для збереження загальних духовних цінностей, які нас поєднують. Реалізація цих принципів стане основою для діалогу культур і будуть синтезом західної і східної моделі суспільств.

Марічану К.Д.

*студентка 1 курсу факультету адвокатури
Національний університет «Одеська юридична академія»*

ІДЕОЛОГІЯ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Ідеологія – це дуже важливе суспільне явище. Сучасна держава базується на стратегії розвитку, яка знаходить своє відображення в ідеології. Жодне державне утворення не може існувати без духовно-ідеологічних основ, які складають фундамент його єдності, цілісності і одночасно містять цілеспрямовану програму соціальної життєдіяльності народу, суспільства і держави. Щоб краще зрозуміти це явище, ми розглянемо історію його виникнення, розкриємо зміст поняття, а також вивчимо, яку роль відіграє ідеологія в сучасному суспільстві.

Ідеологія – це, перш за все, система поглядів і ідей. Ідеології підпорядковані диктату певних цілей і політичних мотивів, претендують на завершеність і соціальну істинність. Навіть самий сумлінний дослідник, який